

Národný protikorupčný program Slovenskej republiky

Bratislava

Jún 2019

1. Úvod

Vláda Slovenskej republiky (ďalej „vláda SR“) aj široká verejnosť vnímajú skutočnosť, že korupcia je v Slovenskej republike problém. Vláda SR si preto stanovila ako jednu z kľúčových úloh svojho *Programového vyhlásenia na roky 2016-2020*¹ zvýšiť vymožitelnosť práva a systematicky eliminovať korupciu na všetkých stupňoch spoločnosti. Z tohto dôvodu sa vláda SR neustále snaží o zvýšenie dôvery vo vládne inštitúcie a prijíma viaceré opatrenia na zvýšenie efektivity verejnej správy, ako aj na znižovanie korupcie.

Národný protikorupčný program SR (ďalej „NPKP“) vypracoval Úrad vlády SR prostredníctvom odboru prevencie korupcie (ďalej „OPK“) v súlade s programovými vyhláseniami vlády SR z rokov 2016 a 2018 a so zreteľom na Agendu 2030.

V článku 5 Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (UNCAC)² „*Politika a prax predchádzania korupcii*“ sa výslovne uvádza povinnosť štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru „*prijatť v súlade so základnými zásadami svojho právneho poriadku a uplatňovať alebo naďalej viesť účinnú a koordinovanú protikorupčnú politiku, ktorá povzbudzuje zapájanie sa spoločnosti do nej a zodpovedá princípom právneho štátu, riadneho spravovania verejných vecí a verejného majetku, integrity³, transparentnosti a zodpovednosti.*“ Každá zmluvná strana sa má „*usilovať prijímať a presadzovať účinné postupy s cieľom predchádzať korupcii*“.

Právny štát alebo zásada právneho štátu je hodnota Európskej únie (ďalej „EÚ“), ktorá je zakotvená v článku 2 Zmluvy o EÚ. Zahŕňa zásady zákonnosti vrátane transparentného, zodpovedného, demokratického a pluralistického procesu prijímania zákonov, právnej istoty, zákazu svojvoľných výkonných právomocí, účinnej súdnej ochrany nezávislými súdmi vrátane základných práv, oddelenia právomocí a rovnosti pred zákonom.

Uznesením vlády SR č. 585/2018⁴ bola schválená *Protikorupčná politika SR na roky 2019 – 2023* (ďalej „Protikorupčná politika“), v ktorej sa termín na vypracovanie a predloženie **NPKP** stanovil na 30. jún 2019. Politika reaguje na aktuálne výzvy a protikorupčné trendy v slovenskej spoločnosti a takisto využíva medzinárodné skúsenosti v oblasti zápasu s korupciou. Hlavnými adresátmi tohto programu sú inštitúcie verejnej správy, najmä ústredné orgány štátnej správy.

Tento program stanovuje také úlohy pre jeho hlavných adresátov, ktoré svojou významnosťou a charakterom presahujú možnosti a rozsah pôsobnosti jednotlivých ministerstiev

¹ <https://www.vlada.gov.sk/data/files/7179.pdf>

² Národná rada SR vyslovila s Dohovorom súhlas svojím uznesením č. 2145 z 15. 3. 2006 a prezident SR ho ratifikoval 25. 4. 2006.

³ Pojem integrity znamená vlastnosť osoby, ktorá sa dôsledne prejavuje v čestnom, poctivom, nestrannom a dôveryhodnom konaní v súlade so všeobecne uznávanými hodnotami, etickými zásadami, normami a pravidlami. Miera integrity jednotlivca, orgánu verejnej moci i celého systému inštitúcií sa hodnotí podľa vonkajších prejavov a konania v súlade s deklarovateľnými hodnotami a zásadami. V tomto zmysle je medzi integritou a tendenciou ku korupcii nepriamoúmerný vzťah.

⁴ Uznesenie vlády SR č. 585/2018 z 12. decembra 2018.

a ostatných ústredných orgánov štátnej správy (ďalej „rezorty“)⁵. Rezorty sa zároveň svojimi námetmi aktívne podieľali na vypracovaní NPKP.

NPKP realizujú ústredné orgány štátnej správy, ako aj ostatné orgány verejnej moci a organizácie v zriaďovateľskej a zakladateľskej pôsobnosti orgánov verejnej správy.

2. Východiská, účel a ciele NPKP

Podľa indexu vnímania korupcie, ktorý zverejnila Transparency International⁶, bola SR v roku 2018 na 57. mieste zo 180, čo je pokles oproti 54. miestu v rokoch 2017 a 50. miestu v roku 2015. Podľa prieskumu Eurobarometer si 85 % Slovákov v roku 2017⁷ myslelo, že korupcia je veľmi rozšírená, pričom priemer EÚ je na úrovni 68 %.

Problematika prevencie a postihovania korupcie je obsiahnutá v právnom poriadku SR v rôznych právnych predpisoch, najmä v týchto:

- zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len TZ alebo „Trestný zákon“), ktorý upravuje hmotnoprávne ustanovenia týkajúce sa korupcie vo viacerých hlavách osobitnej časti. Tretí diel ôsmej hlavy s názvom Korupcia upravuje trestné činy prijímania úplatku (§ 328 – 330 TZ), podplácania (§ 332 – 334 TZ), nepriamej korupcie (§ 336 TZ), volebnej korupcie (§ 336a TZ), športovej korupcie (§ 336b TZ). Vzhľadom na to, že rozhodujúci priestor a hlavné nebezpečenstvo korupcie sa dotýka predovšetkým verejnej správy, obsahuje Trestný zákon aj vybrané trestné činy verejných činiteľov, a to zneužívania právomoci verejného činiteľa (§ 326 TZ) a marenia úlohy verejným činiteľom z nedbanlivosti (§ 327 TZ);
- zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý zefektívňuje ochranu poskytovanú oznamovateľom protispoločenskej činnosti;
- zákon č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov, ktorý zlepšuje transparentnosť financovania politických strán a dôslednejšiu evidenciu darov pre politické strany a politické hnutia;
- zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý umožňuje trestné stíhanie právnických osôb pre trestné činy korupcie;
- zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý zavádza register všetkých fyzických a právnických osôb, ktoré nie sú subjektom verejnej správy, avšak prijímajú finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu, rozpočtu obce alebo vyššieho územného celku, európskych štrukturálnych a investičných fondov, či iné verejné prostriedky.

⁵ Na účely tohto dokumentu sa pod pojmom „rezort“ rozumie ktorýkoľvek orgán verejnej moci, ministerstvo, samosprávny orgán, úrad, špecializovaná agentúra, právnická osoba zriadená zákonom, obchodná spoločnosť s majetkovou účasťou štátu, ako aj právnická osoba, ktorej jednou zo zakladajúcich strán alebo zriaďovateľom je orgán verejnej moci.

⁶ <https://www.transparency.org/cpi2018>

⁷ <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/yearFrom/1974/yearTo/2018/surveyKy/2176>

Jeho cieľom je transparentnosť konečných užívateľov výhod a prehľadnosť vzťahov a prepojení súkromného sektora s orgánmi verejnej správy;

- zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov, ktorý zaviedol povinnosť v majetkových priznaniach uvádzať aj záväzky a dary v hodnote nad 6600 €;
- ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov (zákon o konflikte záujmov) v platnom znení.

Riadenie, koordináciu a dohľad nad využívaním finančných prostriedkov z fondov EÚ, pre oblasť informatizácie spoločnosti a pre oblasť investícií sú v gescii *Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu* (ďalej „ÚPPVII SR“). V roku 2016 sa upevnilo postavenie ÚPPVII ako Centrálného koordinačného orgánu v procese implementácie Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej „EŠIF“). Na zvýšenie transparentnosti implementácie EŠIF a zjednodušenie administrácie prípravy a realizácie projektov ÚPPVII SR vypracoval *Akčný plán na posilnenie transparentnosti a zjednodušenia implementácie EŠIF*⁸. V tomto pláne sa venuje osobitná pozornosť pravidlám týkajúcim sa hodnotenia a kontroly projektov. Z dôvodu jednotného riadenia EŠIF je priestor na prijímanie konkrétnych protikorupčných opatrení v kompetencii ÚPPVII SR.

Účelom NPKP je v nadväznosti na Protikorupčnú politiku SR na roky 2019-2023 bližšie špecifikovať opatrenia, ktoré majú vykonávať orgány verejnej správy so zreteľom na zvýšenie účinnosti prevencie a postihovania korupcie.

NPKP nadväzuje na **priority** Protikorupčnej politiky SR:

- 1) presadzovať a chrániť verejný záujem prostredníctvom znižovania priestoru a príležitostí pre korupciu;
- 2) zlepšiť kvalitu legislatívneho a právneho prostredia;
- 3) zlepšiť podmienky na podnikanie.

NPKP zohľadňuje základné faktory⁹ uvedené v Protikorupčnej politike SR, ktoré môžu pomôcť alebo ohroziť úspešnosť jeho realizácie. Tieto faktory zodpovedajú identifikácii podľa analýzy SWOT¹⁰.

Hlavný cieľ NPKP je zmenšiť priestor a príležitosti pre korupciu vo verejnom sektore, účinne postihovať jej páchatelov a zvýšiť dôveru verejnosti k orgánom verejnej moci.

Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné vytvárať vhodné **právne, inštitucionálne a spoločenské prostredie**, v ktorom sa odmieta a účinne postihuje korupčné konanie.

Kedže korupcia, jej páchatelia a sprostredkovatelia, ako aj všetci, ktorí sa podieľajú na vytváraní priestoru a príležitostí na korupciu, poškodzujú verejný záujem, a preto musí byť zabezpečená ochrana verejného záujmu¹¹. V orgánoch verejnej moci a celom verejnom

⁸ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/22357/1>

⁹ Protikorupčná politika SR na roky 2019-2023, časť 5.1 *Základné faktory s vplyvom na realizáciu protikorupčnej politiky*.

¹⁰ SWOT (z angl. Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) – silné a slabé stránky, možnosti a ohrozenia.

¹¹ Pojem „verejný záujem“ sa v súlade s Protikorupčnou politikou SR na roky 2019-2023 chápe ako záujem trvalo a udržateľne zlepšovať v súlade so zásadami právneho štátu a všeobecne uznávanými zásadami etiky a morálky kvality života, životných

sektore má preto kľúčový význam uplatňovať zásadu nulovej tolerancie korupcie. V súvislosti s touto zásadou sa v nesmú zľahčovať alebo prehliadať ani prejavy korupčného správania a riziká, ktoré by mohli umožniť vznik korupcie alebo vytvoriť priestor či príležitosť na jej spáchanie.

Akékoľvek znižovanie transparentnosti rozhodovacích procesov orgánov verejnej moci je neprijateľné. Týka sa to nielen oblastí, v ktorých sa rozhoduje o použití či pridelovaní prostriedkov z verejných zdrojov, ako aj procesov schvaľovania, povoľovania, udeľovania licencií, akreditácií, pokút a sankcií. V tejto súvislosti je takisto potrebné odstrániť z rozhodovacích procesov všetky diskrečné prvky, ktoré by mohli vytvárať priestor pre korupčné správanie. Pri rozhodovaní na základe vlastnej úvahy nesmie byť spochybnená integrita ani dôveryhodnosť orgánu, v mene ktorého sa rozhodnutie vydáva. Rovnako je potrebné dôrazne uplatňovať vyvoditeľnú zodpovednosť za vytváranie priestoru, príležitostí a podmienok pre korupciu, ako aj pre vznik a existenciu korupčných schém a sietí („karuselovej korupcie“).

Osobitne dôležitú úlohu pri zvyšovaní dôvery v štátne inštitúcie zohráva aktívna spolupráca so zástupcami občianskej spoločnosti a mimovládnych organizácií, a preto je pri realizácii NPKP dôležitá spolupráca so zástupcami mimovládnych i občianskych organizácií.

3. Opatrenia NPKP

Opatrenia, ako aj zodpovedné inštitúcie a ukazovatele sú navrhnuté na základe úloh vyplývajúcich z Programových vyhlásení vlády SR z rokov 2012, 2016 a 2018, Protikorupčnej politiky SR na roky 2019-2023, námetov od jednotlivých ministerstiev, ako aj na základe odporúčaní medzinárodných organizácií, najmä OECD, OSN, Rada Európy (GRECO¹² a MONEYVAL¹³). Podkladom sú aj hodnotiace správy inštitúcií EÚ.

Cieľ č. 1: Posilniť kapacitu a zvýšiť efektívnosť odhaľovania, objasňovania a postihovania trestných činov korupcie, predovšetkým najzávažnejších foriem korupčného správania, prostredníctvom prijatých opatrení na zmenu právnej úpravy, ako aj ďalších opatrení na dôsledné, efektívne, dôveryhodné a nestranné vykonávanie procesov presadzovania práva v aplikačnej praxi

Z medzinárodných hodnotiacich procesov, ktorým sa Slovenská republika podrobila (najmä OECD, Rada Európy – GRECO a MONEYVAL), vyplynuli nedostatky týkajúce sa postihovania predovšetkým najzávažnejších foriem korupčného správania. Ako problematické sa javí nedostatočné finančné vyšetrenie, absencia podmienok a rozsahu finančného

podmienok a blahobytu všetkých občanov alebo väčšine občanov. Verejný záujem ako predmet sústredeného úsilia sa však nechápe ako svojvôľa na úkor ostatných osôb, ale ako oprávnený nárok, pri ktorom sa nezhorší situácia ostatných osôb, a dodržia sa jasné a určité kritériá demokracie a právneho štátu.

¹² Skupina štátov proti korupcii.

¹³ Výbor expertov pre hodnotenie opatrení proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

vyšetrovania, efektívnosť odhaľovania korupčného správania, identifikácia korupčných schém a sietí, ako aj zaistovanie a odnímanie výnosov z trestnej činnosti¹⁴.

Orgány činné v trestnom konaní (ďalej „OČTK“) pri vyšetrovaní trestných činov korupcie a súvisiacich trestných činov (machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe, machinácie v súvislosti s konkurzným a vyrovnacím konaním, legalizácia príjmu z trestnej činnosti, podielníctvo, zneužívanie právomoci verejného činiteľa) neskúmajú systematicky toky peňazí a výnosy z trestnej činnosti. Takisto neposudzujú komplexne majetkové pomery podozrivých, neskúmajú, či podozrivé osoby prevádzali majetok na tretie osoby (blízke osoby, „biele kone“ a pod.), a či majetok, ktorý previedli, alebo ktorý vykazovali ako vlastný, zodpovedá ich príjmom. Pri absencii týchto informácií v trestnom konaní OČTK nenavrhujú súdu zaistenie, prepadnutie alebo zhabanie majetku, ktorý je výnosom z trestnej činnosti, napriek tomu, že trestné právo zaistovanie a prepadnutie výnosov z trestnej činnosti umožňuje. Ide napr. o korupciu, pranie špinavých peňazí, machinácie, hospodársku alebo ekonomickú kriminalitu a pod.

V rámci hodnotiacich procesov Slovenská republika nedokázala poskytnúť medzinárodným organizáciám uspokojivé štatistické údaje o hodnote prepadnutého a zhabaného majetku. V rámci Národného hodnotenia rizika¹⁵ Ministerstvo spravodlivosti SR analyzovalo judikatúru všeobecných súdov týkajúcich sa konfiškácií (prepadnutia veci, prepadnutia majetku, zhabanie veci, peňažné tresty a priznané náhrady škody). Z tejto analýzy vyplynulo, že v prevažnej väčšine prípadov sa súdne rozhodnutia týkajú prepadnutia alebo zhabania nástrojov na spáchanie trestného činu (v prípade korupcie napr. úplatok), ale nie výnosu z trestnej činnosti (napr. hodnoty zákazky získanej vďaka poskytnutému úplatku). Z tohto hľadiska sa páchanie trestných činov javí ako veľmi výhodné a uložené tresty nemajú odrádzajúci účinok. V prípade uloženia len peňažného trestu bez uloženia trestu odňatia slobody, čo je v prípade korupcie možné, je tento peňažný trest automaticky zahladený, a teda na páchatel'a sa hľadí, ako keby nebol trestaný (§ 92 ods. 2 v spojitosti s § 32 písm. d) Trestného zákona).

Medzinárodné dohovory, ktorými je Slovenská republika viazaná, požadujú ukladanie účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií. Ak však páchatel'ovi nie je odobraný výnos z trestnej činnosti, teda napr. hodnota zákazky získanej korupciou, úrok získaný z nelegálnych peňazí uložených na účte v banke alebo iná výhoda nadobudnutá trestnou činnosťou, takáto sankcia nie je dostatočne odrádzajúca a motivuje na páchanie ďalšej trestnej činnosti. Na to, aby súd mohol rozhodnúť o konfiškácii výnosu pochádzajúceho z trestnej činnosti je však potrebné predchádzajúce finančné vyšetrovanie, zisťovanie majetkových pomerov podozrivých osôb a odhaľovanie finančných tokov (vrátane majetkových prevodov).

Na tento účel je nevyhnutná vzájomná spolupráca súdov, prokuratúry, vyšetrovateľov, príslušníkov PZ (služby kriminálnej a finančnej polície) a vyšetrovateľov a poverených príslušníkov finančnej správy a ich proaktívny prístup. Riešenie tejto situácie si vyžaduje viacero opatrení. Jedným z prvých krokov by malo byť vytvorenie pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov dotknutých rezortov (Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva vnútra SR,

¹⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva (AML Directive – Anti-Money Laundering Directive).

¹⁵ Uznesenie vlády SR č. 207/2019 zo 7. mája 2019.

Generálnej prokuratúry SR, Najvyššieho súdu SR, Slovenskej advokátskej komory a akademickej obce). Prípady, v ktorých bola odhalená a odsúdená trestná činnosť vo veľkom rozsahu, sú väčšinou výnimkou. Dôvody a príčiny tejto skutočnosti by mali byť predmetom analýzy z hľadiska posilnenia vymožitelnosti práva pri páchaní trestných činov korupcie. Táto pracovná skupina by mala vykonať analýzu relevantných ustanovení právnych predpisov z oblasti trestného práva a aplikačnej praxe z hľadiska existencie priestoru pre páchanie korupcie a predložiť návrhy riešení, vrátane nastavenia systému odhaľovania korupčných schém a sietí.

Opatrenie č. 1: Vykonať analýzu relevantných ustanovení právnych predpisov z oblasti trestného práva a aplikačnej praxe z hľadiska existencie priestoru pre páchanie korupcie a predložiť návrhy na posilnenie kapacít a zefektívnenie procesu odhaľovania, objasňovania a postihovania trestných činov korupcie a súvisiacich trestných činov

Gestor: MS SR

Spolugestori: MV SR, Generálna prokuratúra SR, Najvyšší súd SR, Slovenská advokátska komora

Termín: 30. jún 2020

Cieľ č. 2: Zaviesť účinný mechanizmus skúmania pôvodu majetku páchatel'ov trestných činov korupcie, hospodárskej a majetkovej trestnej činnosti

V nadväznosti na odôvodnenie opatrenia č. 1 je možné konštatovať, že v Slovenskej republike dlhodobo chýba efektívny systém „finančného vyšetrovania¹⁶“. Komplexné finančné vyšetrovanie by malo viesť k zvýšeniu efektívnosti zaisťovania a konfiškácie výnosov z trestnej činnosti, a to nielen pri zisťovaní použitia príjmov z konkrétnej trestnej činnosti, ale aj pri preskúmaní, či páchatel' svoj majetok nadobudol legálnym spôsobom, resp. či výška jeho majetku a jeho rodinných príslušníkov zodpovedá deklarovaným príjmom. Členovia rôznych organizovaných alebo zločineckých skupín výnosy z trestnej činnosti môžu prevádzať na rodinných príslušníkov a blízke osoby (partner, partnerka, deti, manžel, manželka, rodičia a pod.). Pri posudzovaní majetkových pomerov páchatel'a v rámci trestného konania sa neskúma, či medzi páchatel'om a blízkou osobou/rodinným príslušníkom/treťou osobou je uzavretá zmluva o uznaní záväzku, zmluva o pôžičke, vecné bremeno alebo iná forma

¹⁶ **Finančné vyšetrovanie** – pojem zatiaľ nie je zavedený v právnom poriadku SR, predpokladá však podrobné preskúmanie nielen súčasných, ale aj minulých majetkových pomerov obvineného. Cieľom finančného vyšetrovania je predchádzať odlivu majetku páchatel'ov trestných činov na účel zmarenia alebo sťaženia ich postihu na majetku pochádzajúceho z nelegálnych príjmov. Tento pojem je však vymedzený v dokumente „International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation – FATF Recommendation“ z októbra 2018 takto: „Finančné vyšetrovanie“ znamená vyšetrovanie finančných záležitostí súvisiacich s trestnou činnosťou so zreteľom na: identifikovanie rozsahu zločineckých sietí a / alebo škály trestnej činnosti; identifikovanie a vysledovanie príjmov z trestnej činnosti, finančných prostriedkov teroristov alebo akéhokoľvek iného majetku, ktorý je alebo môže byť predmetom konfiškácie; zhromažďovanie a spracovanie dôkazov, ktoré možno použiť v trestnom konaní. (Pozri: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>)

zabezpečenia majetku páchatela vo vzťahu k tejto osobe. Príslušné orgány dokonca ani v prípade trestného konania voči páchatelovi nie sú oprávnené začať konanie podľa zákona o preukazovaní pôvodu majetku¹⁷ aj bez návrhu, ak vznikne podozrenie, že nejaký majetok má pôvod v trestnej činnosti. Je potrebné uplatňovať princíp „follow the money“ a vykonávať činnosti proaktívneho finančného vyšetrovania už v štádiu odhaľovania trestnej činnosti, pred začatím trestného stíhania.¹⁸

Operatívna činnosť týkajúca sa preverovania pôvodu majetku by sa mala vykonávať predovšetkým pri trestných činoch korupcie, pri hospodárskych a majetkových trestných činoch. Na tento účel je nevyhnutné zabezpečiť odbornú prípravu príslušníkov PZ (služby kriminálnej a finančnej polície), odborných analytikov a expertízu v oblasti odhaľovania vybraných trestných činov (najmä korupčných, hospodárskych a majetkových).

Opatrenie č. 2 – Zaviesť pravidlá, ktorými sa zabezpečí merateľný efektívny výkon povinného finančného vyšetrovania pri spáchaní vybraných trestných činov (najmä korupčných, hospodárskych a majetkových), vytvoriť podmienky na sfunkčnenie systému a posudzovanie majetkového profilu páchatela

Gestor: MV SR

Spolugestori: MF SR, Generálna prokuratúra SR

Termín: 31. december 2020

Cieľ č. 3: Zaviesť funkčný a účinný systém preukazovania pôvodu majetku a zefektívniť správu zaisteného a prepadnutého majetku štátu

Ministerstvo spravodlivosti SR opätovne predložilo dňa 29. 5. 2019 na rokovanie vlády SR návrh zákona o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR. Vláda SR návrh schválila uznesením č. 240. Návrh zákona v § 119 ods. 2 Trestného poriadku zavádza povinnosť majetkový profil páchatela a v § 83a Trestného zákona zavádza nové ochranné opatrenie zhabania časti majetku, neodstraňuje nedostatky systému preukazovania pôvodu majetku uvedené ďalej v texte. Je potrebné prijatie ďalších legislatívnych zmien súvisiacich so zákonom o preukazovaní pôvodu majetku, ktoré umožnia posilnenie jeho vymožiteľnosti v praxi.

Podľa súčasnej právnej úpravy¹⁵ je nastavená veľmi vysoká hranica pre aplikáciu zákona, ktorá aktuálne predstavuje 1500-násobok minimálnej mzdy (podľa § 6). Finančná polícia môže podať podnet na začatie konania podľa tohto zákona až keď hodnota majetku presiahne 750.000,- € nad preukázateľné príjmy.

Prekážkou úspešnej aplikácie zákona sú zákonné prekážky (medzery v ustanoveniach zákona) brániace zisťovaniu majetku v zahraničí, absencia časového obdobia, za ktoré sa má

¹⁷ Zákon č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku v znení zákona č. 125/2016 Z. z.

¹⁸ Pozri: uznesenie vlády SR č. 207/2019 zo 7. mája 2019, ktorým vzala na vedomie správu z národného hodnotenia rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu

porovnávať výška príjmov a hodnota majetku, ani termín, ku ktorému dňu sa má toto porovnanie vykonať. Je potrebné reflektovať odôvodnenie rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veci obráteného dôkazného bremena, a zároveň naplniť záväzky vyplývajúce z Dohovoru Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu¹⁹ (ďalej len ako „Varšavský dohovor“).

S realizáciou finančného vyšetrovania, zaistovaním a konfiškáciou majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti úzko súvisí aj otázka ďalšieho nakladania s takto zaisteným a konfiškovaným majetkom. V európskych štátoch (napr. Česká republika, Holandsko) je zvyčajne zriadený osobitný orgán disponujúci príslušným odborným personálom, zabezpečuje správu zaisteného a konfiškovaného majetku.

V Slovenskej republike chýba špecializovaná inštitúcia, ktorá by spravovala zaistený a prepadnutý majetok. Vytvoriť legislatívne a inštitucionálne podmienky na správu a navrátenie zaisteného a prepadnutého majetku je kľúčové pre efektívnu realizáciu trestnoprávných ustanovení o zaistovaní, zhabaní a prepadnutí výnosov z trestnej činnosti.

Opatrenie č. 3 – Predložiť na rokovanie vlády SR návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku v znení zákona č. 125/2016 Z. z.

Gestor: MS SR

Spolugestori: MV SR, Generálna prokuratúra SR

Termín: 31. december 2020

Cieľ č. 4: Zaviesť funkčný a účinný systém posudzovania hodnoty zaisteného majetku

Po schválení návrhu zákona v Národnej rade SR a po nadobudnutí účinnosti zákona bude nevyhnutné zabezpečiť jeho efektívnu aplikáciu v praxi. V tejto súvislosti je potrebné v priebehu 4 rokov posudzovať výšku, resp. hodnotu zaisteného majetku, a to najmä štatistickým vykazovaním.

Opatrenie č. 4 – Po nadobudnutí účinnosti zákona o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a o správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov vykonať analýzu efektívnosti aplikácie tohto zákona v praxi

Gestor: MV SR

Spolugestori: MF SR, MS SR, Generálna prokuratúra SR

Termín: 31. december 2021

Cieľ č. 5: Posilniť nezávislosť Finančnej spravodajskej jednotky

¹⁹ Oznámenie MZV SR č. 91/2009 Z. z.

Odporúčanie zabezpečiť nezávislosť Finančnej spravodajskej jednotky a jej proaktívny prístup pri vyhľadávaní majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti prijala Rada Európy (MONEYVAL) v rámci IV. kola hodnotenia Slovenskej republiky v roku 2011. Napriek drobným organizačným zmenám však toto odporúčanie doteraz nebolo splnené, v dôsledku čoho bol voči SR začatý sprísnený sankčný režim v zmysle procedurálnych pravidiel MONEYVAL. Vhodné sa javí aj posúdiť možnosť posilnenia personálnych, organizačných a materiálnych kapacít a expertnej bázy.

Opatrenie č. 5 - Zvýšiť efektívnosť a posilniť nezávislosť fungovania Finančnej spravodajskej jednotky

Gestor: MV SR

Spolugestor: MF SR

Termín: 31. júl 2020

Cieľ č. 6: Zúžiť priestor pre korupciu v legislatívnom procese

V Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2016 – 2020²⁰ je uvedené, že v záujme zužovania priestoru pre korupciu vláda SR zavedie protikorupčnú doložku pri návrhoch zákonov, v rámci ktorej sa budú posudzovať návrhy zákonov z hľadiska toho, či sa navrhovanými ustanoveniami zákona rozširuje alebo zužuje priestor pre korupciu. Na účel vypracovania protikorupčnej doložky je potrebné vypracovať, ako nelegislatívny materiál, osobitné metodické usmernenie na posudzovanie návrhov zákonov z hľadiska existencie korupčného rizika v navrhovaných ustanoveniach. Uvedené posúdenie je potrebné vykonať aj vo vzťahu k poslancovým návrhom zákonov.

Opatrenie č. 6 – Zaviesť ako nelegislatívne opatrenie protikorupčnú doložku pri návrhoch zákonov

Gestor: MS SR

Spolugestor: ÚV SR

Termín: 31. december 2020

Cieľ č. 7: Zvýšiť transparentnosť, zodpovednosť a dôveryhodnosť pri rozhodovacích procesoch vo verejnej správe

Viacere medzinárodné organizácie²¹ odporúčajú Slovenskej republike zlepšiť a posilniť štandardy regulujúce lobing a zásady integrity vo verejnej správe. Výbor ministrov Rady

²⁰ <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/programove-vyhlasenie-vlady-sr-korupcia/>

²¹ Napr. OECD, Rada Európy (GRECO).

Európy na svojom zasadnutí v dňoch 22. – 23. marca 2017 schválil odporúčanie o právnej regulácii lobistických činností v kontexte rozhodovania vo verejných záležitostiach²².

Strategickou odpoveďou na korupciu je verejná integrita. Odporúčania OECD v oblasti verejnej integrity²³ poskytujú tvorcom politik v oblasti verejnej integrity, kde sa ťažisko presúva od politik smerom k systému, sústreďuje sa na správanie, zohľadňuje riziká a kladie dôraz na zvelaďovanie kultúry integrity v celej spoločnosti.

OECD v uvedených odporúčaní navrhuje:

- na najvyššej politickej a riadiacej úrovni vo verejnom sektore preukázať záväzok posilňovať verejnú integritu a znižovať korupciu;
- jasne sformulovať inštitucionálne zodpovednosti v celom verejnom sektore s cieľom posilniť účinnosť systému verejnej integrity;
- vypracovať pre verejný sektor strategický prístup, ktorý sa zakladá na faktoch a je zameraný na oslabovanie rizík ohrozujúcich verejnú integritu;
- stanoviť vysoké štandardy správania pre verejných činiteľov;
- v partnerstve so súkromným sektorom, občianskou spoločnosťou a jednotlivcami rozvíjať kultúru verejnej integrity v celej spoločnosti;
- investovať do schopnosti viesť v oblasti integrity a preukazovať tak záväzok verejného sektora zachovávať integritu;
- podporovať vytváranie profesionálneho verejného sektora, ktorý je založený na osobnostnom a profesionálnom prínose a oddaný hodnotám služby verejnosti a dobrej správy verejných vecí;
- poskytovať verejným činiteľom dostatok informácií, praktickú odbornú prípravu, usmerňovanie a včasné poradenstvo, pokiaľ ide o uplatňovanie štandardov verejnej integrity na pracovisku;
- podporovať vo verejnom sektore otvorenú organizačnú kultúru, ktorá umožňuje vnímavo reagovať na obavy o integritu;
- na zabezpečenie ochrany integrity v organizáciách verejného sektora uplatňovať vnútorný rámec kontroly a riadenia rizík;
- zaviesť také mechanizmy, ktoré umožňujú náležite reagovať na všetky podozrenia z porušenia štandardov verejnej integrity zo strany verejných činiteľov;
- posilniť úlohu vonkajšieho dohľadu a kontroly v rámci systému verejnej integrity;
- na podporu vyvoditeľnej zodpovednosti a verejného záujmu podnecovať do transparentnosti a do aktívnej účasti zainteresovaných strán vo všetkých štádiách politického cyklu.

Opatrenie č. 7 – Pripraviť návrh zásad integrity vo verejnej správe v zmysle odporúčaní OECD o verejnej integrite a zabezpečiť ich aplikáciu v praxi

²² https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680700a40

²³ https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7139_oecd_recommendation_on_integrity_svk.PDF

Gestor: ÚV SR

Spolugestori: MV SR, Kancelária NR SR, Súdna rada SR, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2021

Cieľ č. 8: Zvýšiť transparentnosť, zodpovednosť a dôveryhodnosť pri lobistických činnostiach vrátane konfliktu záujmov

Otázky lobingu i integrity sú v Slovenskej republike dlhodobo diskutovanou, ale neriešenou témou. Právna úprava v týchto oblastiach chýba.

Pri absencii regulácie lobingu je veľmi obmedzená možnosť zistiť pôvodcu navrhovaných zmien, t.j. iniciátora (nie predkladateľa) návrhu. Preto je vhodné zaviesť mechanizmus vystopovateľnosti iniciátora zmien v predkladaných návrhoch zákonov. Napr. aj subjekty združené v iniciatíve „Rule of Law“ vyjadrili znepokojenie²⁴ predovšetkým nad spôsobom presadzovania významných legislatívnych zmien, ktorý odporuje princípom právneho štátu. Je to práve netransparentnosť spôsobu prijímania poslaneckých pozmeňujúcich návrhov významne zasahujúcich do prijímaných právnych predpisov, na ktorú široká podnikateľská komunita na Slovensku dlhodobo poukazuje.

Regulácia lobingu má viesť k zvýšeniu transparentnosti a zodpovednosti vo verejnej správe, zvýšeniu dôvery verejnosti v štátne inštitúcie, vytvoreniu transparentného rámca, v ktorom dotknuté subjekty môžu prispieť k rozhodovaciemu procesu vo verejnej správe a k otvorenému vládnutiu.

V zmysle opatrení Protikorupčnej politiky SR na roky 2019 – 2023 je potrebné „zaviesť a uplatňovať účinné pravidlá na odstránenie konfliktov záujmov vrátane potenciálnych“. Súčasťou právnej úpravy lobingu ako nástroja na zamedzenie konfliktu záujmov vo verejnom sektore bude aj návrh zásad na praktické posudzovanie konfliktu záujmov a jednotný formulár pre vyhlásenie o konflikte záujmov, ktorý sa bude uplatňovať na všetkých verejných činiteľov.

Opatrenie č. 8 – Pripraviť a predložiť na rokovanie vlády SR návrh zákona o lobingu

Gestor: MS SR

Spolugestori: ÚV SR, MH SR, Kancelária NR SR, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2021

²⁴<https://static1.squarespace.com/static/53b28229e4b0d52eb765e8b9/t/5846c17eebbd1a68c25cc45c/1481032064945/Stanovisko+Inicijativy+za+vladu+zakona+k+netransparentnym+legislativnym+zmenam.pdf>

Cieľ č. 9: Zefektívniť systém podávania majetkových priznaní a zvýšiť ich výpovednú hodnotu

Z doterajšej praxe podávania majetkových priznaní a ich vyhodnocovania je zrejmé, že jednotlivé skupiny povinných osôb podávajú majetkové priznania na základe nejednotne stanovených podmienok. Výpovedná hodnota majetkových priznaní je rozdielna a ich kontrola nie je na takej úrovni, aby nevzbudzovala pochybnosti o zákonnosti nadobudnutia majetku. Na tento stav dlhodobo upozorňuje aj Rada Európy (GRECO). Posilnenie kontroly majetkových priznaní sa vzťahuje aj na širokú skupinu štátnych úradníkov, úradníkov vo verejnej správe, sudcov, prokurátorov a ústavných činiteľov.

Preto je vhodné zjednotiť formuláre majetkových priznaní, zvýšiť transparentnosť nárastu majetku za určité obdobie a posilniť mechanizmus kontroly údajov uvedených v majetkových priznaniach.

Opatrenie č. 9 - Vykonať analýzu doterajšieho stavu podávania majetkových priznaní a predložiť návrh na jeho zefektívnenie

Gestor: ÚV SR

Spolugestori: MS SR, MV SR, MF SR, ÚPVII SR, Generálna prokuratúra SR, Súdna rada SR, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Kancelária NR SR

Termín: 30. december 2020

Cieľ č. 10: Posilniť elimináciu korupčného správania v podnikateľskom sektore

Podľa dostupných prieskumov²⁵ takmer polovica slovenských respondentov by použila úplatok s cieľom získať alebo udržať kontrakt, pričom celosvetový priemer je 13 %. Osem z desiatich slovenských manažérov je pripravených bojovať o zákazky neférovou. Dve tretiny slovenských manažérov sa domnieva, že korupcia je na Slovensku veľmi rozšírená.

V Slovenskej republike dlhodobo chýba regulácia s cieľom znížiť korupciu v podnikateľskej sfére, keďže korupcia ako jav je závislá nielen od podmienok nastavených vo verejnej správe. K vytváraniu priestoru pre korupčné správanie prispieva skutočnosť, že chýbajú jasné a jednoduché pravidlá pre investície a inovácie, poskytovanie dotácií, efektívne využívanie eurofondov a verejné obstarávanie. Komplikované pravidlá môžu mať vplyv aj na zlyhávanie ľudského faktora. Vo vzťahu k eurofondom predstavuje riziko korupcie najmä skutočnosť, že pravidlá pre ich využívanie sú rozsiahle, často sa menia a implementácia je ovplyvnená personálnymi zmenami, ktoré zabraňujú kontinuite v riadení eurofondov. Preventívnymi opatreniami v podobe programov dodržiavania pravidiel („compliance programy“) sa môžu

²⁵ https://www.ev.com/sk/sk/newsroom/news-releases/2018_global-fraud-survey
<https://www.alianciapas.sk/2017/12/21/korupcia-je-na-slovensku-bezna-a-rastie-osobnu-skusenost-s-nou-maju-tri-stvrtiny-podnikatelov/>

zmierniť následky aplikácie trestnej zodpovednosti pre právnické osoby v zmysle platnej právnej úpravy²⁶, preto je ich zavádzanie v súkromnej sfére žiaduce. Do tohto procesu je vhodné zapojiť aj zainteresované subjekty v iniciatíve Rule of Law.

Ako príklad dobrej praxe možno uviesť Francúzsko, ktoré v roku 2016 zaviedlo protikorupčný zákon pod názvom „SAPIN2“. Podľa tohto zákona súkromné spoločnosti majú povinnosť zaviesť a uplatňovať protikorupčné opatrenia vrátane programu na identifikovanie a riadenie korupčných rizík, čo má priaznivý vplyv na správanie sa podnikateľských subjektov. Takisto sú povinné zaviesť a uplatňovať kódex správania, v ktorom sú uvedené konkrétne druhy správania, ktoré sú zakázané, keďže sa považujú za korupčné činy alebo obchodovanie s vplyvom. Tento kódex správania je súčasťou vnútorného rokovacieho poriadku spoločnosti.

Opatrenie č. 10 – Identifikovať a analyzovať príčiny korupčného správania v súkromnom sektore a navrhnúť zodpovedajúce protikorupčné opatrenia

Gestor: MH SR

Spolugestori: ÚV SR, MF SR, MS SR, MV SR, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 31. december 2022

Cieľ č. 11: Posilniť objektívnosť a efektívnosť vykonávania daňových kontrol

Finančná správa dosiahla zavedením analytických nástrojov lepší výber subjektov na kontrolu a vyššiu efektívnosť daňových kontrol. Dynamický vývoj, zmeny trendov správania sa externého prostredia a zdĺhavé komplikované procesné postupy však vytvárajú enormný tlak na zamestnancov vykonávajúcich kontrolnú činnosť a riadenie kontroly a vyčerpali tak možnosť ďalšieho zvyšovania objektívnosti a efektívnosti kontrolnej činnosti. Na ďalšie zvyšovanie objektívnosti a efektívnosti, ako aj skvalitnenie existujúcich procesov, zberu a prepájania existujúcich dát, je preto potrebné zaviesť **nové expertné nástroje na podporu výkonu a riadenia daňovej kontroly**.

Zavedením expertnej IT podpory sa výrazne zredukuje subjektívny faktor rozhodovacej, riadiacej a kontrolnej činnosti, čo vo významnej miere zabezpečí rovnaký a objektívny prístup finančnej správy k daňovým subjektom a zároveň sa zaručia práva jednotlivcov. Súčasne sa zjednoduší overovanie správnosti procesných postupov.

Opatrenie č. 11 – Zaviesť expertnú IT podporu výkonu a riadenia kontrolnej činnosti a dobudovať systém objektívneho výberu subjektov na kontrolu

Gestor: MF SR

Termín: 31. december 2019

²⁶ Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Cieľ č. 12: Odstrániť nedostatky v oblasti dodržiavania zásad právneho štátu

Zásada právneho štátu si vyžaduje, aby všetky subjekty verejnej moci konali v rámci obmedzení stanovených v zákone, v súlade s hodnotami demokracie a základnými právami, ako aj pod kontrolou nezávislých a nestranných súdov. Vyžaduje sa v nej najmä to, aby sa dodržiavali zásady zákonnosti, právnej istoty, zákazu svojvoľného vykonávania právomocí²⁷, oddelenia právomocí a zásada účinnej súdnej ochrany nezávislými súdmi.

Za všeobecné nedostatky v oblasti dodržiavania zásad právneho štátu sa považuje najmä ohrozovanie nezávislosti súdnictva, existencia priestoru a príležitostí pre svojvoľné alebo nezákonné rozhodovanie verejných orgánov vrátane orgánov presadzovania práva, jeho nepostihovanie, neposkytnutie finančných a ľudských zdrojov s vplyvom na ich riadne fungovanie, ako aj konflikt záujmov, obmedzovanie dostupnosti a účinnosti opravných prostriedkov a nedostatočné vykonávanie právoplatných rozsudkov (nedostatočná vymožitelnosť práva).

Slovenská republika pristúpila 20. septembra 2011 k medzinárodnej Iniciatíve partnerstva otvorených vlád (OGP) a pripojila sa k 50 členským krajinám OGP²⁸. Uznesením vlády SR č. 29 zo 14. 1. 2015 k aktivitám na posilnenie fungovania Slovenskej republiky ako právneho štátu vzala vláda SR na vedomie rámec prijatý Európkou komisiou na ochranu právneho štátu v EÚ. Aj uznesenie vlády SR č. 403 z 8. júla 2015 k návrhu Akčného plánu na posilnenie Slovenskej republiky ako právneho štátu vytvorilo priestor na komunikáciu s predstaviteľmi Iniciatívy za „vládu zákona“ - Rule of Law Initiative. Vláda SR sa k záväzkom vyplývajúcim z akčného plánu prihlásila vo svojom programovom vyhlásení a má záujem na ďalšom zlepšovaní podmienok právneho štátu.

Nemenej dôležitou oblasťou presadzovanou v rámci iniciatívy Rule of Law, ktorá má zásadné dopady na oblasť podnikania je zmenšenie nepriaznivého vplyvu korupčných rizík na podnikanie a investovanie vo všetkých sektoroch hospodárstva, posilnenie dôveryhodnosti, transparentnosti a predvídateľnosti v právnych a hospodárskych vzťahoch so štátom. Zavedenie protikorupčného dodatku do zmlúv uzatváraných podnikateľskými subjektmi s orgánmi verejnej moci a nimi riadenými organizáciami sa tiež javí ako vhodný prvok pre posilnenie protikorupčnej kultúry vo vzťahoch medzi štátom a podnikateľskými subjektmi.

Opatrenie č. 12 – V spolupráci so subjektmi združenými v iniciatíve „Rule of Law“ a akademickou obcou identifikovať nedostatky v oblasti dodržiavania zásad právneho štátu, navrhnúť a prijať konkrétne opatrenia na nápravu a zapracovať ich do protikorupčných programov

Gestor: ÚV SR

Spolugestori: ministerstvá, Generálna prokuratúra SR, Súdna rada SR, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 30. jún 2021

²⁷ Rozsudok Súdneho dvora z 21. septembra 1989, Hoechst, spojené veci 46/87 a 227/88, bod 19.

²⁸ https://www.minv.sk/?ros_ogp

Cieľ č. 13: Eliminovať priestor na vznik a existenciu korupčných rizík pri uplatňovaní diskrečnej právomoci v rozhodovacej praxi orgánov štátnej správy v oblasti geodézie, kartografie a katastra

V súvislosti s rozdelením kompetencií pri riešení odborných a personálnych otázok nie je riadenie výkonu štátnej správy garantom (vecne príslušným ústredným orgánom štátnej správy v rámci programu ESO - Efektívna, spoľahlivá a otvorená verejná správa) dostatočné do takej miery, aby odborný garant mohol efektívne zjednocovať rozhodovaciu prax na úseku špecializovanej miestnej štátnej správy a eliminovať vytváranie priestoru na svojvoľné rozhodovanie a zneužívanie diskrečnej právomoci.

Opatrenie č. 13: Vykonať analýzu relevantných ustanovení právnych predpisov a aplikačnej praxe z hľadiska existencie priestoru pre páchanie korupcie a predložiť návrhy na zjednotenie rozhodovacej praxe tak, aby bol Úradu geodézie, kartografie a katastra SR vytvorený priestor na riadenie odborných činností a na zjednocovanie rozhodovacej praxe

Gestor: Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

Spolugestor: MV SR

Termín: 30. jún 2021

Cieľ č. 14: Eliminovať priestor na vznik a existenciu korupčných rizík pri poskytovaní dotácií z verejných zdrojov

V slovenskom právnom poriadku existuje viacero právnych predpisov, ktoré upravujú poskytovanie dotácií z verejných zdrojov. Spôsob vyhlasovania výziev a vyhodnocovania žiadostí, podmienky, ktoré musia žiadatelia o dotáciu splniť a zverejňovanie relevantných informácií poskytovateľmi dotácií sú v jednotlivých právnych predpisoch nastavené rôzne, čo spôsobuje neprehľadnosť a zmatečnosť pri poskytovaní dotácií. Rôzne nastavené pravidlá pre rôzne subjekty verejnej správy, ako aj rôzna miera transparentnosti a z toho vyplývajúce prekážky a obmedzenia verejnej kontroly, môžu tiež spôsobovať významné korupčné riziká. Z týchto dôvodov je preto žiaduce, aby sa vykonala analýza právnych predpisov upravujúcich poskytovanie dotácií z hľadiska efektívnosti, transparentnosti a účelnosti ich poskytovania. Na základe tejto analýzy potom bude možné pomenovať riziká pri poskytovaní dotácií z verejných zdrojov a navrhnuť opatrenia na ich elimináciu v súlade s uznesením vlády č. 585/2018.

Opatrenie č. 14: Vykonať analýzu právnych predpisov upravujúcich poskytovanie dotácií z verejných zdrojov z hľadiska ich efektívnosti, transparentnosti a účelnosti

Gestor: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: 30. jún 2020

4. Monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia NPKP

Účelom monitorovania NPKP je zistiť mieru úspešnosti vykonávania protikorupčných opatrení a mieru uistenia o dosiahnutých zlepšeniach. Cieľom je vytvoriť jasný obraz o dosiahnutom pokroku v znižovaní korupcie.

Pri monitorovaní má rozhodujúcu úlohu Úrad vlády SR, ktorý prostredníctvom OPK priebežne zbiera údaje a informácie o stave vykonávania opatrení zainteresovanými subjektmi, ktorými sú rezortné orgány. Na zabezpečenie hladkého priebehu monitorovania a náležitého vyhodnotenia NPKP je však nevyhnutná spolupráca a súčinnosť so všetkými zainteresovanými stranami.

Pri monitorovaní, ako aj vyhodnotení, sa berú do úvahy najmä informácie poskytnuté rezortnými orgánmi, resp. zainteresovanými stranami. Informácie z médií, hodnotiacich správ a prieskumov vypracovaných medzinárodnými i vnútroštátnymi organizáciami, od podnikateľského sektora, ako aj od mimovládnych organizácií umožnia získať objektívny a nezaujatý pohľad na vykonávanie NPKP. To znamená, že pri vyhodnocovaní sa zohľadňujú všetky uvedené zdroje informácií.

Pri hodnotení sa berie do úvahy aj určenie slabých stránok, ktoré majú nepriaznivý vplyv na schopnosť zainteresovaných subjektov identifikovať, zmierniť a prípadne eliminovať korupčné riziká. Zároveň sa identifikujú príčiny nevykonania alebo nedostatočného vykonávania opatrení. Takisto sa uvedie, aké zlepšenia sa dosiahli a aké sú trendy a poučenia pre ďalšie obdobie.

Keďže NPKP je otvorený dokument, v prípade potreby a zistenia nedostatkov a nových skutočností bude aktualizovaný. OPK v súčinnosti s protikorupčnými koordinátormi navrhne prípadné zmeny a doplnenia jednotlivých opatrení, riešenia problémov a spôsoby eliminácie prekážok spomaľujúcich alebo znemožňujúcich realizáciu NPKP.

Súhrnné hodnotenie vykonáva Úrad vlády SR raz ročne za uplynulý kalendárny rok a predkladá na rokovanie vlády SR najneskôr 28. februára nasledujúceho roku.